

KORTE GLIMT FRA PRESSEN

I UTlandet.

1. nummer.

VEKST OG UTVIKLING.

Så lenge vi var hjemme i "det lukkede Norge" lengtet og higet vi etter nyheter, opplysning og kunnskap om det som virkelig rører seg i tiden og verden. Alt annet enn Tyskland og nazisme var lukkede bøker for oss, - det var mange, som satte livet på spill for å kunne åpne disse bøkene for det norske folket.

Så ble vi tvunget til å gå over grensen, og bøkene lå oppslåtte foran oss. Men det er nok ikke alle, som nytter dette ufrivillige oppholdet i Sverige til å berike seg gjennom radio, fri presse, gode tidsskrifter og verdifulle bøker. Vi føler oss så ulykkelige, vi slapper av og slumrer blidelig inn. - Men det har vi ikke lov til. Vi har tvertimot plikt til å være våkne, til å følge med i tidens tanker og hendelser, livsanskuelser, reformer, oppfinnelser og nye bevegelser. Da rustet vi oss til framtiden.

"Hva er lykke", spør den engelske forfatteren J.B. Yeats i "Brevet til min sønn" - "Jeg sier: det er hverken dyd eller glede eller ditt eller datt. Det er simpelthen vekst. Vi er lykkelige, når vi vokser, når vi utvikler vår ånd." Og det er sanne ord.....

Disse refleksjonene ligger til grunn for disse Korte glimt fra pressen i utlandet. Vi vil gi ungdommen rundt omkring høve til å følge med i den frie internasjonale pressen gjennom artikler og utdrag om alle mulige interessante problemer og spørsmål, som er under debatt i denne kompliserte krigstiden.

Vi skal gjøre stoffet så allsidig og så populært som råd er, og så håper vi dette lille bladet blir hilst velkommen med velvilje.

Red.

ETTER KRIGEN - HVA DA ?

Erkebiskopen av Canterbury holder hver uke en liten tale i Britisk Kringkasting. Den stiles til håren, og vi hitsetter fra "London Calling" den første talen, holdt 22. februar .

Etter krigen - hva da? Alltid når menneskene lever i strid og spenning, ser de fram til det øyeblikket, da alt er over. De drømmer om en lykkeligere tid. Men akkurat i denne krigstiden er drømmen blandet med minner fra forrige krig og forrige etterkrigstid. Nå gjorde vi faktisk en del framskritt den gangen. Undervisningssystemet ble bedre, men ikke godt nok. Vi gjorde onde på en del av slumkvarterene i byene våre. Boligforholdene ble forbedret. Fængsels-systemet ble reformert. Men mange av samfunnsondene ble ikke helbredet, - de tvertom bredte seg, - det gjalt spesielt arbeidsløsheten, som ble et skremmende spøkelse. Og det er mange, som er mer kyniske enn håpefulle, når de tenker på tiden etter denne krigen.

Vi kan ialfall si tre ting om utsiktene. For det første: Det blir ingen lett tid. Etter all denne ødeleggelsen kommer vi nok ikke til å sitte så godt i det alle sammen. Vi blir nødt til å henge ordentlig i og arbeide hardt, om vi ønsker å beholde den almindelige levestandarden. - Men for det annet har vi lært en hel del siden forrige verdenskrig, og vi kan sikkert avverge noen av feilene vi gjorde sist. Erfaringene gir oss håp mer enn fortvilelse. Så disse to faktorene, den ene nedstemmende, den andre oppmuntrende, skulle så omtrent oppvege hverandre.

Men den virkelige flaskoen forrige gang var av personlig art. Vi hilste Folkeforbundet velkomment, men vi gjorde det mest, fordi vi innbildte oss at det ville redde oss fra krig i framtiden uten at vi selv la to pinner i kors. Idag forstår vi at Folkeforbundet ikke kunne virke effektivt, så lenge vi ikke var villige til å ofre og kjempe for å forsvare Folkeforbundet og de mellomfolkelige idealene.

Og det samme blir tilfellet etter denne krigen. Et folkeforbund eller en liknende insittusjon blir effektivt hvis vi arbeider og ofrer for det.

Slik er det også, når det gjelder sosial sikkerhet. Beveridge-planen går ut på å sikre alle borgerne i samfunnet og gi dem en viss trygghet i livet og redde dem fra fattigdom. Men planen kan ikke realiseres, hvis det ikke først er arbeidet for å skaffe de gamle, de slitte, de arbeidsløse det de trenger.

Alle slike planer taler til vår egoisme. Men de får ingen faktisk betydning, hvis vi ikke blir mer uselviske.

Beveridge-planen kommer ikke til å lykkes, hvis vi bare går rundt og anbefaler den til alle andre. - Vi må se den som en felles oppgave, som kan hjelpe oss til å løse problemene og bære byrdene sammen.

Alt sammen dreier seg om den ånden vi er besjelet av. Hvis vi vil ha en ny verden, må vi ha nye menn. Eller rettere sagt:

VI MÅ BLI NYE MENN!

VITENSKAPSMENNENE FRA ET OKKUPERT EUROPA

HJELPER DE ALLIERTE.

(Scientists from Occupied Europe are assisting our War effort.)

Utdrag av artikkel av Carl Olsson i "London Calling", mars/44

Alle britiske vitenskapsmenn arbeider på en eller annen måte for at de allierte skal vinne krigen. - Britisk vitenskap er 100 prosent mobilisert, dels i selve krigen, dels i etterkrigstidens tjeneste, - de må hjelpe til med å skape den nye verden vi håper å kunne bygge opp etter krigen. De vitenskapsmennene som er sluppet vekk fra det okkuperte Europa, er også med i dette arbeid, og de er til stor hjelp og støtte.

Det er en stor hær av disse vitenskapsmennene, - antallet løper opp i fire sifre. Men det hele er omgitt av hemmelighet. Vi kan ikke rope navnene på dem. De fleste har nemlig familie og pårørende i de okkuperte landene, og hvis navnene ble offentliggjort, ville det bære skape lidelse og sorg i de respektive hjemlandene.

En heldel av dem arbeider direkte for krigen, - de eksperimenterer med nye angreps- eller forsvarsvåpen. Vi kan nevne den store Einstein, vitenskapskongen i eksil. Han oppholder seg i Amerika, der han stiller seg helt og fullt til de alliertes disposisjon. Einstein har alltid hatet krig og vold av hele sitt hjerte. Han nyttet sitt fabelaktige geni til å utforske Universets hemmeligheter. Nå utforsker han fenomenet med de høy-eksplorative stoffene, som er så essensielle for den moderne krigføringen. - Det må ha vært fryktelig for ham å gå inn for krigsvitenskapen. Men han har vel resonert som så: hvis utforskningen av de høy-eksplorative stoffene kan gjøre en hurtigere ende på all elendigheten, så la det endelig bli utforskning av de høy-eksplorative stoffene.

Men krigsvitenskapen er for en vesentlig del en lukket bok. Og det er vanskelig å fortelle eksakte ting om det direkte arbeid, som blir utført av de allierte vitenskapsmennene i Stor-Britannia, - Det

er imidlertid en og annen oppfinnelse det går an å nevne litt om, f. eks. om land-mine-oppdageren. - Land-minene har vært et av tyskernes mest effektive våpen i denne krigen. - Det var landminene, som forsinket de alliertes fram-marsj i Libya. Ja, de allierte troppene måtte simpelton krabbe framover i ørkensannen og lote etter land-minene med bajonettene. Så gjalt det da å uskadeliggjøre dem. Det var vanskelig, og ulykkene var mange.....

Da var det at en flokk polske vitenskapsmenn i England fant opp den magnetiske land-mine-oppdageren. Den ser ut som en elektrisk feiekost. Ingeniørtroppenes soldater skyver "feiekostene" framover, og hele tiden registreres de skjulte metallgjenstandene med en summelyd i mikrofonen, som hver mann bærer med seg. Det er selvsagt meget lettere å gjennomsoke store arealer på dette viset enn ved hjelp av bajonettene, og mange ulykker blir undgått.

Men det er den mer indirekte vitenskap som for tiden gjør de mest kjempemessige framskrittene, La oss begynne med medisinen. Det vidunderlige og nå alt godt kjente legemiddel: Penicillin er oppfunnet i krigens tid. Det helbreder infeksjoner i blodet. Det var en britisk vitenskapsmann, dr. Alex ander Fleming, som oppfant Penicillin, men det er en tsjekkisk doktor som leder forsker-instituttet for Englands største medicin-producent. Det kan ikke fabrikeres nok Penicillin enda, så medisinen må forbeholdes frontkjemperne. Hundrevis av unge menn er blitt reddet tilbake til livet ved hjelp av denne fabelaktige medisinen. - I alle frie land er det blitt opprettet Penicillin-fabriker, - og snart blir det nok av Penicillin, så også civile syke kan nyte godt av midlet.

På et ganske annet felt har en kvinnelig dansk doktor gjort fundamentale framskritt. Det gjelder medisinsk behandling av bombe-rammete barn. Hun begynte med små patienter, som hadde fått nervesjokk under bombe-raider. - Hun har nyttet forskjellige metoder, og hun har funnet forskjellige løsninger og fremmet kjønnskapet til nervøse barns psyke. Det vil ganske sikkert bli god bruk for hennes erfaringer, når hele Europa engang skal behandles og helbredes.

Allierte vitenskapsmenn foreleser for studentene, så de kan bli skikket til arbeidet sitt etter krigen. - I Polen har tyskerne bombet alle universitetene og læreanstaltene. Men polakkene har opprettet en veldig flott medisinsk skole i Skottland, der Polens beste lærerkrefter underviser. Der ruster Polens unge kvinner og menn seg til legogjerningen.

Også norske vitenskapsmenn har ytet sin skjerv til de alliertes sak. En nordmann har forbedret teknikken ved lagring av matvarer, slik at en kan trygge og oppbevare uendelige mengder med verdifulle fødemidler. Denne oppfinnelsen vil ha stor betydning etter krigen, når en skal gå i gang med å forsyne de forskjellige sultne landene med levnetsmidler.

Nordmennes skjebne er intimt knyttet til sjøen, og det er da også nordmenn, som spiller hovedrollene, når det gjelder forbedringer til sjøs. En nordmann har oppfunnet en slags praktisk rednings-drakt av gummi, - den hører med til standard-utstyret for mannskapet ombord i petroleums-tankbåtene. Andre norske vitenskapsmenn har forbedret utstyret i livbåtene.....

KRIGSFORNODENHETENE KAN TILPASSES FREDENS BEHOV.

Men det er på de industrielle områdene de allierte vitenskapsmennene har utrettet mest. - I første omgang kommer oppfinnelserne og forbedringene krigen til gode, men i annen omgang vil det være en lett sak å tilpasse det meste til fredelige øyemed.

Vi har f. eks. en tysk-jødisk ung pike, som klarte å flykte fra Hitlers Tyskland sammen med familien sin. Hennes spesialitet var førsteklases porselen. Hun er en ypperlig kjeramiker. Nå bruker hun evnene og fagkunnskapen på et noe grovere materiale. Hun har utarbeidet et helt nytt stoff for høy-spenning-isolatorer. Oppfinnelsen betyr en stor besparing ved overføring av elektrisk kraft.

En tsjekkisk kjemiker har framstillet et nytt stoff, som tåler oppvarming, - det kan nyttes i forbindelse med glass, koks, jern og stållover.

En annen tsjekker har funnet opp et system, som reduserer brenselsforbruket i store motorer, - det er av vital betydning for Stor-Britannia, som importerer mesteparten av den oljen, det trenger, og som nå må forbeholde denne oljen for krigsmakten.

En tredje tsjekker tok med seg noen eksperter fra et berømt tsjekkisk glassverk, og sammen med dem har han utført de rene mirakler, når det gjelder å erstatte forskjellige stoffer, som det er knapt med nå i krigens tid.

En dansk ingeniør har oppfunnet et avkjølings-system for motor-kjøretøyer, og det kan bli nyttig nok etter krigen også.

Matforsyningene kommer selvsagt til å spille en stor rolle i mange år framover. En østerriker har utviklet teknikken i å tørke matvarer. Vanninnholdet, som jo ofte utgjør opptil 50 prosent av vekten, presses ut av næringsmidlet, og matvarer som er behandlet etter denne nye metoden, er alt blitt svært populære i England.

Det har lenge vært vanskelig å skaffe nok forstoffer til kveget i England. Det er mange vitenskapsmenn, som har viet arbeidet sitt til kvegoppdrettens fremme. En belgisk vitenskapsmann har f. e. s funnet et prepareringsmiddel for kunstig for, laget av halm og strå og liknende ingredienser.

En annen belgier har framstillet et slags magisk gjærstoff, Terula Utilia, - ved hjelp av dette utvinnes protein av poteter og melasse, og protein er et verdifullt næringsstoff for høns og kveg.

På mange områder står de llierte i stor taknemlighetsgjell til sine velkomne vitenskapelige gjester. En danske har oppfunnet en tre-sort, som ikke er antennelig. En nordmann har tatt patent på en leddet tresåle. o. s. v. Små og store oppfinnelser i mengde....

RENT VITENSKAPELIG FORSKING

foregår også. Det er mange vitenskapsmenn, som har funnet seg et fristed i England, der de får høve til å vie seg helt til den rent vitenskapelige forskingen. Vi kan nevne menn som professor Schroedinger, matematikeren, - og professor Polyani, en av verdens største fysikere. Han har bl. a. gitt verden X-strålene.

Det er sant nok at vitenskapen ingen grenser kjenner, men det vitenskapelige internasjonale samarbeid har aldri hatt sånn vinn i seilene som akkurat nå. De arbeider så absolutt på samme fronten med samme mål for øyet, og resultatene kommer sikkert til å bli gode og store og hjelpe menneskeheten framover.

KEEP SMILING I

"hold på smilet", sa Lloyd George under før rige verdenskrig, og det er et motto ungdommen burde forsøke å lære seg til å leve under idag også. Det lyder kanskje som et paradoks å be menneskene smile, mens verden forgår i smerte og lidelse, men det er merkelig hvor meget en kan tåle og holde ut, når en gjør det med smil på lepen... Altså: "keep smiling!"

HUNGERSNØDEN HJEMSØKER ATTER

INDIA.

(Famine returns to India, av Horace Alexander.)

 Forfatteren til denne artikkelen er rektor og lektor i internasjonale

spørsmål ved et universitet i England. Han er nylig vendt hjem etter et lengere besøk i India. Fra mai 1942 til april 1943 var han leder av en hjelpekommissjon i hungersnøddistriktene i Bengalen.

De fleste store naturkatastrofer, jordskjelv, sykloner, epidemier og til og med hungersnød kommer brått og med all sin vekt over mennesket. Den ulykken, som hjemsøker India nå, har sneket seg lumskt og ubemerket inn over landet. I 1941-42 var det, som forøvrig nesten alltid, mangel på korn i Bombay og de sydlige og sentrale distriktene. Den uregelmessige nedbøven, som varierer så sterkt fra det ene distriktet til det andre og fra år til år, forårsaker ofte at høsten slår feil i en eller annen innenlandsk del av India. Til slutten av det 19. århundre døde millioner av sult, men etter den tid er det utferdiget en hel del lover angående hungersnøden. "Indisk Årbok 1930-31" hevder at den indiske retjeringen er i besiddelse av et fullkomment maskineri til bekjempelse av følgene ved misvekst. Mannen, som forfattet denne setningen, burde ha tilføyet: men maskineriet kan komme ut av funksjon i krigstid, - for det er nettopp det som er skjedd nå.

SPRENGT TRANSPORT.

I 1941-42 så det ikke ut til at hungersnøden skulle bli noen t ruende virkelighet. Transportmidlene virket nokså bra, om enn ikke normalt. Mr. Brailsford uttrykker tilstanden slik: India lever i fred og halvveis hungersnød.

Men i 1943 brøt systemet sammen. Den verste hungersnøden i Indias historie siden 1899 herjer i Bengalen, Orissa og flere andre distrikter. Bare i Bombay har en kunnet registrere mer enn 100 dødsopfre pr. dag i flere uker, og i noen landdistrikter har dødsprosenten vært enda større. Millioner er døde....

Risen i Bengalen blir mest dyrket på mark, som overrisles av store elver. Landet er ikke så avhengig av regn. Derfor er det spesielt underlig at nettop Bengalen rammes så hardt. Men den truende japanske invasjonen, inflasjonen og de stigende prisene har fått produsentene til å holde risen tilbake. Den velhavende middelklassen har hamstret....

Bengalen ble hjemsøkt av sykloner og kornsykdommer. En syklon herjet så voldsomt at byer og distrikter så ut som de var dødelig bombet. Det var ved Contai det så aller verst ut. Byen ligger på en lav sannhøyde, så regnet og stormen skyllet i hele sin ubarmhjertige velde innover det ubeskyttede landet. Mursteins- og betong-bygg ble feiet overende som fyrstikkhus. En kvart million kyr, mer enn ti tusen mennesker og hele ris-høsten i det rike distriktet ble utslettet, pisket av den rasende syklonen, som brøt gjennom dikene på begge sidene av Hoogly-flodens munning. Denne oversvømmelsen var en hovedfaktor til hungersnøden, som bredte seg 8 måneder senere. I juni og juli begynte sultne mennesker fra landet omkring Contai og Tamluk å vandre i retning ad Calcutta. De håpet å finne mat og redning der.

REGJERINGEN UTDELER RIS OG ORGANISERER ARBEID.

Regjeringen forsøkte selsagt å hjelpe. Det ble ytet store hjelpefond, og hjelpeaksjoner satt i gang. Det ble delt ut ris hver 14. dag til familiene i hunger-distriktene. Det ble sørget for legehjelp og annen nødvendig støtte. Mennene ble satt til gjenopbyggingsarbeider ved dikene, der de bygget en imponerende voll mot sjøen. Lønner de fikk, skulle egentlig være til den nye høsten i 1943, men inflasjonen førte til stadig stigende priser, og lønnen gikk med til de daglige levekostningene. I mars 1943 var det så knapt med mat i distriktet, at de sultne menneskene daglig gjorde innbrudd hos kjøpmennene, så restbeholdningene minket betydelig. Regjeringsagentene som dro langt av gårde for å få tak i mat, kom tomhendte tilbake. Noe av risen, som ble delt ut til så-korn gikk til mat. Mat, mat, mat! Det var det eneste som hadde betydning, og til sist var det ingenting igjen. Småfisker i grøftene var det eneste de hadde å spise. Det var bare de rike som fikk kjøpt brød i Calcutta. Småbarna fikk litt tørmelk, det samme fikk diende mødre og spedbarn, men det hjalp lite, og kraftige arbeidere døde som fluer.

I august begynte kobøraen å herje. Det lå snesevis av døde overalt i dynger på gatene. Guvernøren og opplyste folk søkte å snu strømmen. Men det var uråd å få de utmattede menneskene til å forlate Calcutta. I slutten av november måtte en bruke makt for å få drevet de sultende menneskemengdene bort....

Men hungersnøden kom altså som en tyv om natten. Ingen hadde ventet den, eller forberedt seg på å ta imot den. Noen av de viktigste årsakene til katastrofen ligger her: forstyrrelser i transportvesenet, inflasjon, voldsom stiging i prisene på matvarer, en sykklon-katastrofe i Syd-vest Bengal, kornsykdom i Ost-Bengalen, forskjellig slags hamstring blandt de rike i samfunnet. Tapet av den almindelige importen fra Burma spiller ikke så stor rolle.

Ris-produksjonen i India har holdt seg på om lag 25-27 millioner tonn årlig i de siste 30 årene, mens befolkningen er øket fra 311 mill. i 1910-11 til 388 mill. i 1941. - Disse tallene viser at en stor del av inderne er så nær sultgrensen som råd er. For Bengalens vedkommende oppgis den årlige ris-produksjonen i ti-året 1911-20 til 384 pund pr. hode, og i de tre årene 1940-42 bare til 283 pund. Hvis det ikke blir tatt drastiske skritt for å øke produksjonen, kommer India til å lide ennå verre fra hungersnød i framtiden. - Søkornets kvalitet er dårlig, arbeidskraftens kvalitet likeså, plogene er primitive, oppstykkingen av jorden fortsetter. Målet må være slik som mr. Brailsford uttrykker det: "Når to mann kan dyrke like så mye hvete (eller ris) som fire idag, så kan den tredje veve tøy og den fjerde arbeide på å bygge tidsmessige og sunne boliger." Ekspertene har prøvet å prente dette inn i de indiske bøndene i mer enn en generasjon, men forgjeves. Folket må først få tillit til autoritetene. - Hvis våre representanter hadde hatt mer fantasi og mindre politisk mentalitet, kunne de sammen med de dyktige, framskrittvennlige muhammedanerne og andre reformerende faktorer i India ha ledet landet og vårt de virkelig styrende idag. Den første nødvendighet for India idag, er et virkelig samarbeid i kampen mot fattigdommen. Ingen tåpelige prestige-spørsmål må stå i veien for det.

VENNSKAP I POLEN.

Dette er utdrag av en artikkel i The Listener. Den er skrevet av en polsk offiser, som er kommet til England etter å ha arbeidet i den hjemmelige, polske hæren. Den er interessant bl.a. fordi den viser at forholdene og indrefronten i Polen minner meget om Norges kamp.

Nå har jeg vært noen i uker i London og hatt det godt. Mitt hjerte banker ikke vilt ved synet av en politimann. Jeg vet jeg får mat nok imorgen. Marerittet om Gestapo vekker meg ikke om natten.. Men allikevel!

Jeg føler meg ikke helt lykkelig. All denne luksus, all denne komfort tvinger meg til å ønske meg tilbake til mitt Polen, tilbake til sulten og redslene, til ulykken og elendigheten i mitt okkuperte land. Det er ikke fordi jeg har lyst til å gå løs på tyskerne med våpen i hånd. Sannheten er simpelton den at vi polakker eier noe så dyrebart, et slikt klenodium at ingenting kan erstatte det. Vi eier vennskapets blå blomst. Det er et enestående vennskap, - det underjordiske vennskapet, vennskapet innen de hjemmelige organisasjonene.

Alminnelige populære menn har kanskje en 20-30 venner, som er villige til å ofre noe for dem. Men jeg og alle vi som hører til de hjemmelige organisasjonene, vi har buservis av virkelige venner, som er villige til å gå i døden for oss, og som vi er villige til å dø for. Hvis det ikke var sant, hadde ikke jeg sittet i London nå. Det er ialfall to mann som har gitt livet sitt for min skyld. De falt i Gestapos hender, da de var i ferd med å advare meg. Jeg kjente dem ikke, og de ikke meg. Men et par ord ville ha vært nok til å forråde meg. Den ene døde under torturen. Den andre et par dager etterpå. Men jeg lever.

Den frykteligste tortur venter oss, hvis vi blir grepet, men torturen er ildprøven på vennskapet. Hvis en soldat stuper under kampen, så er det hele over for ham. Men hvis noen av oss faller, så begynner den frykteligste kampen i vårt liv, kampen mot vår egen svakhet, for våre venners redning. Ordet "vennskap" har fått en ny og spesiell betydning i Polen idag. Vennskapet gjelder liv eller død....

Vi har mange helter. La meg fortelle litt om "Rys". Det var en liten, lystig fyr med fascinerende øyne, de kunne be og bønnfalle, de kunne smile og le, de kunne true og hate. Han er sønn av en grubearbeider og gift med stuepiken Kaisa. Han ble min nærmeste medarbeider. Alt klarte han. Ingen risiko var for stor, ingen oppgave for vanskelig. Han var modig og kallblodig, oppfinnsom og snarrådig, og han gikk all tid inn for oppgavene med godt humør. - Kaisa var hans trofaste og oppmuntrende medhjelper. Hun pakket alltid sekken, og hun visste at den ble hans dødsdom, hvis han ble grepet. Men hun smilte bare

Vi har mange som den berømte "Rys".

En vakker dag falt han i fiendens hender. Han ble pint og torturert, - de tok nesten livet av ham. Men da han fikk vite at Kaisa og babien var i sikkerhet, spekulerte han ut alle tiders flukt, og han klarte det! Jeg har aldri følt meg så hjertens glad som da en andpusten guttunge kom farende hjem til meg og hvisket: Rys er i sikkerhet!

Da jeg kom til "Rys" ba han meg med svak stemme om en ny jobb: han ville redde ulykkelige fanger ut av fengslene. Det var noe for ham!

Og så arbeider vi i hjemmelige organisasjoner med livet i hendene og øynene rettet mot London, som er blitt vårt symbol på frihet og befrielse!

Vi som er unge ennå, vi tenker og håper på framtiden for landet vårt. Jeg gleder meg til å oppleve morgendagens Polen. Jeg er tillitsfull...

Og det vidunderlige vennskapet vi eier, det vil vokse og bre seg. Det omfatter alle raser, alle trosbekjennelser, - det er alle vennskap med alle, og det vil ikke forandre seg. Født i hunger, tortur og fornedrelse vil det love og inspirere morgendagens Polen.

KULTURHJELP

Utdrag av artikkel i AT, 13/4-44, av Alva Myrdal om Kulturhjelp i stället för omfostran.

Tysklands framtid er et problem, som opptar verden sterkt. I en utmerket artikkel av den svenske psykologen Alva Myrdal, får vi hennes syn på løsningen av problemet. Hun gir oss bl.a. en del re-fleksjoner over Sverige og svenskens stilling til dette spørsmålet, og til mange andre problemer. Vi plukker ut litt av hvert, som kan ha interesse.

"Hvordan kan vi gjen-innføre frihetsbegrepene og skape tillit, tro på individets rett i Tyskland? Hvordan kan vi gjenskape et rettssamfunn og re-demokratisere landet?"

Sverige har klart å redde den demokratiske kulturen og en høy levestandard og burde være stolt over det og føle seg forpliktet til å gi av overfloden til andre. "Vi kan ikke sitte i ensomhet med alt vårt smør og kjøtt, med alle våre klær og råvarer midt i en verden som sulter. Vi må gi og gi storartet! Men like lite kan vi sitte i ensomhet med vår kultur, når det er blodig kaos rundt omkring. Vi har fått lov til å følge med i utviklingen. Vi har holdt bokpressene i gang. Ungdommen vår har fått øve seg i fri diskusjon. Vi har fullendt rettsvesenet og utviklet folkestyret. Vi er et overskuddsland. Vi må

hjelp i den grad de andre vil ha vår hjelp.

De nordiske grannene våre har fremdeles sin kulturskapende kraft i behold. De behøver bare åpne grensene for litt litteratur og noen nyheter, som er kommet til, mens de har vært innestengte. Der er grunnlaget ikke noe problem. Men i Østerrike, i Polen, i Tsjekoslovakia? Der er ikke bare kulturens og demokratiets ytre former gått tapt. Der er også de rent menneskelige og materielle forutsetningene for ny kultur og nytt demokrati borte. Der blir problemet brennende. Og aller verst er det i Tyskland. Der er selve kultur-tradisjonen gått tapt. Nesten et helt folk har vært villig til å tjene Hitler og følge ham, og det er mange, mange som er blitt temmet til å utføre bldelgjerninger i regimets tjeneste. Tyskerne er medskyldige i alt det grusomme som skjer. Og det tyske folk kommer antagelig til å sveises enda inderligere sammen, når de vel har tapt krigen. Det blir en hateful og ond nasjonalisme.

Tyskerne vil ikke tale om noen re-demokratisering. Vi må forsøke å forstå dem. Det er ingenting som er så vanskelig som å innrømme at det egne landet har tatt feil, - spesielt er det vanskelig under landflyktighet. Men vi må be dem overvinne seg selv og vanskene, for det gjeller så store og praktiske saker. Tyskland kan ikke ha råd til å avslå hjelp fra den demokratiske kulturverden utenfor grensene til deres eget kaos.

Tyskerne selv burde få initiativet og administrasjonen til det kulturelle gjenreisingsarbeid. Den engelske undervisningsministeren mr. Nuttall og den amerikanske vice-presidenten har lovet det i talene sine ifjor, og gamle general Smuts har formulert sin sterke tro på et annet og bedre Tyskland, som må ha lidt forferdelig ved folkets brutale og umenneskelige framferd. Det er dette Tyskland, som må påta seg omfostringsoppgaven.

Men oppgavene ligger og venter på Sveriges innsats. Det finnes svenske planer om en stor hjelpe-aksjon, som vi forresten ikke kan undgå, ettersom vi har papir, penger og skribenter nok. I første rekke planlegges hjelp til Tyskland, - veiviser Tyskland seg, kan hjelpen settes inn i Polen, Østerrike og Tsjekoslovakia. I det lange løp blir det nok til at Sverige hjelper alle sammen. Vi må vise en storstilet godvilje etter krigen.

EN FORENET VERDEN.

Brasils ambassadør i Washington, dr. Carlos Martins, sier om verdensfreds-problemene: Hvis stormaktene bare tenker på seg selv, framkaller de verdenskrig. Fred kan bare skapes, hvis de er medlemmer av en verdens-omfattende organisasjon i frihetens tegn. Bare på det viset kan de sikre seg den øvrige verdens tillit, sympati og støtte.

Ingen allianser! Ett verdensforbund, som skal virke for velstand og fred i hele verden. Gjerne spesielle overenskomster under spesielle omstendigheter for en spesielt rettførdig sak. Men et verdensforbund som gransker disse overenskomstene ut fra rettferdssyn. Om det trengs, skal det øve trykk på verdensopinionen i en verden, der et ikke-imperialistisk, fredelig Amerika gir håp og kraft slik som bare en ikke-imperialistisk stormakt formår å gjøre det.

Vansittart

sier i "Lessons of my life": Om vi ikke kan lære oss til å tenke og føle europeisk, så kommer Europa til å gå sin veg uten oss!

Høymodighet

i politikk er ofte den største visdom, sa Burke.

FRONTLINJEBØNDER BAK KLIPPENE VED DOVER.

Fra "NEWS CHRONICLE."

På klippene ved Dover, på kanten av England, vokser hvete og havre. Før var det gress og beitemark der, - og mange, mange fætter trampet over gressstorven. Det var alle turistene, som pleiet å stå der og se på utsikten, - i klart vær så de like over til klippene på den andre siden av kanalen, og så tenkte de kanskje at engang skulle de ta en liten tripp over til Frankrik... Det ser helt latterlig når ut. Med god kikkert kan en jo faktisk se hvor mange klokken er på den store Griz Nez-klokken. Men den vesle sjøbiten gjenner noen av verdenshistoriens mest dramatiske sener. To ganger har kanalen reddet Storbritannia og dermed verden. - Idag har traktørene det travelt omkring klippene ved Dover...

Jordbruk og krigerhåndverk går hånd i hånd i denne krigsherjete for-hagen til England. Der drives i sannhet frontlinje-jordbruk. Bøndene der kan fortelle slike historier: "Det var en dag jeg var avsted for å hente noe såkorn til folka mine... Hester og mann sto og ventet. Men da jeg kom nedover igjen, var det ingenting igjen av dem. Bare et stort svart hull. Det hadde vært en fulltreffør, som gjorde slutt på både mann og hester."

Bønderne drev på med sitt de, midt under de verste Blitz-raidene. De stoppet bare for å slukke de forskjellige brandene, som bombene forårsaket. Og nesten alle traktorene, som kjører så trutt og jevnt nå, har sår etter kanoner og maskingevær-kuler. Traktorkjørerene har noen fine regnfrakker, de er sydde av nedskutte sperre-balonger. Det er en hel fabrikk, som syr om slike ballonger til førsteklases verktøy-dekker og traktor-dekker.

Og de unge pikene, som arbeidet i jordbruket her, drev uanfektet på, - de ba bare om stålhjelmer til beskyttelse mot maskingeværene. Det gjalt å så og høste, så Storbritannia hadde noe å møte vinteren med. "Det er best å henge i, - hvis en arbeider riktig intenst, så hører en ikke så mye til fly-duren, og så glemmer en å kikke opp i luften," sa bondejentene, som fremdeles arbeider her. Det er nok enda mer fristende å se opp i luften nå, når en hele tiden har dyren fra den uavladelige svarmen av allierte fly på veg mot Berlin...

Det er ikke mer enn fire år siden tyskerne truet fra den andre siden av kanalen. Da kunne engelskmennene stå på klippene ved Dover og veie for eller imot: kommer de, kommer de ikke? De kom ikke.

For 150 år siden sto Napoleon på den andre siden og veiet for eller imot: skal jeg, eller skal jeg ikke? Han gjorde det ikke. Men historiens bølger ruller mot strannen dypt, dypt nede. Og tiltross for den summende fly-duren høgt over hodene våre, er det stillhet og nesten høgtid over klippene ved Dover. Traktorene kjører, hestene trekker, bonden legger nytt akkerland til den dyrkede jorden. Alle har sitt å gjøre. Livet går sin gang, og arbeidet likeså, jevnt og stillferdig. Ingen glemmer krigen, men Kent-bøndene føler seg tilfretse og lykkelige på en måte. De yter sin skjerv til nasjonens beste. De fyller plassen sin i krigshusholdningen. Og et håp spirer i hjertene: det vil ikke vare lange nå, før det hele er over... og så smur de pløgen eller skjærer kornet eller kjører høy i hus.

"SNEHVIT" BOMBER BERLIN.

Den eneste kvinnelige flyver i det kongelige australske luftvåpen er eskadresjefen "Snow White" (Snehvit). Hun har nettop fått utmerkelsestegnet "Flying Cross" etter en tur til Berlin.

"Snow White" er en due, - en kvit due med brune flekker, og hun har vært med på flere hundre Fly-operasjoner i et Lancaster-fly. Sammen med mannskapet sitt har hun gjort to reiser til Hamburg, fem til Ruhr

var slutt. Alle er jo enig i opplysning av...